

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ ปัญหาและศักยภาพการผลิตมะม่วงพันธุ์เขียวมรกตและพันธุ์
ไซคอนันต์เพื่อการค้า ของฟาร์มขนาดเล็ก ในจังหวัดลำพูน

ชื่อผู้เขียน นายยิ่งศักดิ์ ยอคล้าย

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรทัศน์ อินทรคัมภร	ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วราภา คุณาพร	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรินทร์ นิลสำราญจิต	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ กฤษิน ศรีมงคล	กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศักยภาพการผลิตมะม่วงพันธุ์เขียวมรกตและพันธุ์ไซคอนันต์เพื่อการค้า และเพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรค ในการผลิต การตลาดมะม่วงเพื่อการค้าของฟาร์มขนาดเล็ก ในจังหวัดลำพูน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ เกษตรกรผู้ปลูกมะม่วงจำนวน 155 คน ประกอบด้วย เกษตรกรผู้ปลูกมะม่วงพันธุ์เขียวมรกตจำนวน 105 คน และเกษตรกรผู้ปลูกมะม่วงพันธุ์ไซคอนันต์จำนวน 50 คน การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้แบบสอบถาม เพื่อทำการสัมภาษณ์เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าสูงสุด (Maximum) ค่าต่ำสุด (Minimum) และค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก (Weight Mean Score)

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรผู้ปลูกมะม่วงพันธุ์เขียวมรกตเพื่อการค้าส่วนใหญ่ร้อยละ 76.2 เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 46.32 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 และมีมัธยมศึกษาปีที่ 3 เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 67.6 มีสมาชิกในครัวเรือนจำนวน 5-6 คน ร้อยละ 62.9 มีแรงงานในครัวเรือนจำนวน 2-3 คน เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีที่ดินเป็นของตนเอง เกษตรกรร้อยละ 46.7 เรียนรู้การปลูกมะม่วงด้วยตนเอง และร้อยละ 51.5 เรียนรู้จากญาติพี่น้องและเพื่อนบ้านที่ประสบความสำเร็จ สำหรับเกษตรกรผู้ปลูกมะม่วงพันธุ์ไซคอนันต์เพื่อการค้าส่วนใหญ่ร้อยละ 86.0 เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 49.18 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 เกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง

ร้อยละ 62.0 มีสมาชิกในครัวเรือนจำนวน 5-6 คน ร้อยละ 60.0 มีแรงงานในครัวเรือนจำนวน 2-3 คน ร้อยละ 48.0 มีการจ้างแรงงานชั่วคราว เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีที่ดินเป็นของตนเอง ร้อยละ 52.0 เรียนรู้การปลูกมะม่วงด้วยตนเองและร้อยละ 46.0 เรียนรู้จากญาติพี่น้องและเพื่อนบ้านที่ประสบความสำเร็จ

พื้นที่ปลูกมะม่วงพันธุ์เขียวมรกตเพื่อการค้า ของเกษตรกรเฉลี่ย 11.85 ไร่ มีจำนวนต้นมะม่วงที่ปลูกเฉลี่ย 706.57 ต้น อายุของต้นมะม่วงที่ให้ผลผลิตเฉลี่ย 4.90 ปี ได้ผลผลิตมะม่วงทั้งหมดเฉลี่ย 23,674.76 กิโลกรัมต่อปี ต้นทุนการผลิตเฉลี่ย 65,912.38 บาทต่อปี เกษตรกรมีผลตอบแทนจากการจำหน่ายผลผลิตโดยเฉลี่ย 194,938.57 บาทต่อปี ได้กำไรสุทธิเฉลี่ย 129,026.19 บาทต่อปี ในการผลิตเกษตรกรส่วนใหญ่ใช้แรงงานภายในครอบครัว สำหรับพื้นที่ปลูกมะม่วงพันธุ์โชคอนันต์เพื่อการค้าของเกษตรกรเฉลี่ย 14.50 ไร่ มีจำนวนต้นมะม่วงที่ปลูกเฉลี่ย 1,213.60 ต้น อายุของต้นมะม่วงที่ให้ผลผลิตเฉลี่ย 5.78 ปี จำนวนผลผลิตมะม่วงที่เกษตรกรได้รับทั้งหมดเฉลี่ย 38,609.40 กิโลกรัมต่อปี มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ย 67,700 บาทต่อปี เกษตรกรมีผลตอบแทนจากการจำหน่ายผลผลิตมะม่วงโดยเฉลี่ย 264,663.40 บาทต่อปี ได้กำไรสุทธิเฉลี่ย 196,963.40 บาทต่อปี ในการผลิตเกษตรกรส่วนใหญ่ใช้แรงงานภายในครอบครัว

ปัญหาและอุปสรรคในการผลิตมะม่วงพันธุ์เขียวมรกตเพื่อการค้าของเกษตรกรคือ โรคและแมลงศัตรู คุณภาพมาตรฐานของผลผลิต ราคาปัจจัยในการผลิต วัสดุอุปกรณ์การผลิต และความรู้และเทคโนโลยีในการผลิต สำหรับปัญหาอุปสรรคในการผลิตมะม่วงพันธุ์โชคอนันต์เพื่อการค้า คือ ราคาจำหน่ายผลผลิต คุณภาพมาตรฐานของผลผลิต โรคและแมลงศัตรู และความรู้และเทคโนโลยีในการผลิต

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้คือ ควรมีเจ้าหน้าที่ของรัฐไปให้ความรู้แก่เกษตรกรในเรื่องเทคโนโลยีการผลิตมะม่วงที่เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น และการวางแผนการผลิตที่มีประสิทธิภาพตรงกับความต้องการของตลาดทั้งภายในและต่างประเทศ ควรให้ความรู้ด้านวิทยาการภายหลังการเก็บเกี่ยวผลผลิตแก่เกษตรกร ได้แก่ การคัดเกรด การบรรจุหีบห่อ และการเก็บรักษา หน่วยงานของรัฐควรให้ความช่วยเหลือสนับสนุนในด้านปัจจัยการผลิต และให้ความรู้ในด้านการปฏิบัติดูแลรักษาป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูมะม่วง แก่เกษตรกรอย่างถูกต้อง เพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตของเกษตรกรผู้ปลูกมะม่วงเพื่อการค้าต่อไป

Independent Study Title	Problems and Potentials of Commercial Production Mango cv. 'Kheow Morakot' and cv. 'Chok Anan' of Small Farms in Lamphun Province	
Author	Mr. Yingsak Yodyoung	
M.S. (Agriculture)	Agricultural Extension	
Examining Committee	Asst. Prof. Dr. Wallratat Intarucamporn Chairman Asst. Prof. Varapa Kunaporn Member Asst. Prof. Dr. Surin Nilsamranchit Member Assoc. Prof. Katin Srimongkol Member	

Abstract

The purposes of this research were to study the production of cv. 'Kheow Morakot' and cv. 'Chok Anan' Mango in small farm for commercial purpose in Lamphun Province and the application of appropriate technology in mango production as well as cost and return and farmers marketing including problems and abstract in the production and selling of mangoes. The sample were 155 farmers who planted mangoes consisted of 105 farmers who planted cv. 'Kheow Morakot' and 50 farmers who planted cv. 'Chok Anan'. Data was collected by interviewing questionnaires and analyzed in terms of frequency, percentage, means, standard deviation, maximum, minimum and weight mean score (WMS).

The results revealed that 76.2 percent of the cv. 'Kheow Morakot' planters were male at the average age of 46.32 years old and were married. Most of them finished Prathomsuksa 4 and Mathayomsuksa 3 67.6 percent of the sample had 5-6 family members 62.9 percent of the family laborers were 2-3 people. All the planters have their own land 46.7 percent learned about mango planting for commercial by themselves 51.5 percent learned from their relatives and neighbors who were successful in planting mangoes for commercial. For the cv. 'Chok Anan'

planters 86.0 percent were male at the average age of 49.18 years old and were married. Most of them finished Prathomsuksa 4 34.0 percent of the sample had 5-6 family members 60.0 percent of the family laborers were 2-3 people. 48.0 percent of the laborers were part-time employment. All the planters have their own land. 52.0 percent learned about mango planting for commercial by themselves 46.0 percent learned from their relatives and neighbors who were successful in planting mangoes for commercial.

The average planting areas of cv. 'Kheow Morakot' were 11.85 rais. The average numbers of mango trees were 706.57 tress. The average age of the mango trees that yielded fruit were 4.90 years. The average yields were 23,674.76 kg/year with the cost of production of 65,912.38 Baht/year. The planters received the average reward from the mango selling at 194,938.57 Baht/year. The average net profit was 129,026.19 Baht/year. In the production, most of them used family labor. For the cv. 'Chok Anan', the average planting areas were 14.50 rais. The average numbers of mango trees were 1,213.60 tress. The average age of the mango trees that yielded fruit were 5.78 years. The average yields were 38,609.40 kg/year with the cost of production of 67,700 Baht/year. The planters received the average reward from the mango selling at 264,663.40 Baht/year. The average net profit was 196,963.40 Baht/year. In the production, most of them used family labor.

The problems and obstacles in the production of cv. 'Kheow Morakot' for commercial were diseases and pests, standard quality of the production, cost of factor of production, production materials, knowledge and technology of production. For the cv. 'Chok Anan', the problems and obstacles in the production were selling prices of the production, , standard quality of the production, diseases and pests, knowledge and technology of production.

The recommendations were government officers should give advise to planters about modern technology in mango production which was suitable for the local condition and the efficient planning corresponding to the demand inside and outside the country, knowledge of post harvest technology: such as grading, packaging, and storage. In addition, the government should support factor of production and give the knowledge of how to take care of the mango trees and disease and pest control to the planters in the appropriate ways in order to increase the potential production of mango planters for commercial.